

bisse Principer der vælges. Det ene kan betegnes saaledes: saa faa Tog, som muligt, og saa høie Taxter, som man troer at kunne være tjent med at tage; det andet saaledes: saa mange Tog, som muligt, og saa lave Taxter, som man antager istand til at give en god Indtægt. Der kan ad disse to forskjellige Veie stræbes henimod det samme Formaal, at bringe Indtægterne op; men hvilken af disse to Veie der vælges, er af stor Vigtighed for Publicum. Jeg har nu betegnet den Uoverensstemmelse, der ubaatvivleligt er tilstede imellem den ærede Forslagsstiller og mig, men jeg finder det iøvrigt ikke fornødent at hvøle ved noget Punkt i det foreliggende Lovforslag, der, som sagt, egentligt allerede er behandlet under en tidligere Sag.

Jessen: Jeg skal strax søge at høre den Misforstaaelse, som jeg troer, at der er tilstede imellem det ærede 12te kongevalgte Medlem (Fischer) og mig, eller rettere at berigtige hans urigtige Opfattelse af, hvad jeg før udtalte. Jeg troer flere Gange meget ihdeligt og bestemt at have sagt, at jeg slet ikke vilde gaa ind paa nogen ideel Betragtning af de indirecte Fordele, der ville vindes ved Statens Overtagelse af de omhandlede Jernbaners Drift, men at jeg vilde fordre som det Maal, hvortil der skulde stræbes, at der stattedes et Udbytte, stort nok — sagde jeg — til at tilveiebringe Renter af Driftscapitalen, den fornødne Henlæggelse til Reservecapitalen og Afdrag paa Renterne af Anlægscapitalen. Jeg har derimod ikke nævnt, hvor stort dette Afdrag skulde være; thi at stille i Udsigt — og det vilde man gjøre, hvis man opstillede det som Formaal —, at man skulde see at faae fuld Rente af Anlægscapitalen, vilde jeg finde at være at lade Phantastien faae et Raaderum, der ikke var berettiget. Det er nemlig aabenbart ikke til at vente, at de jydsk-sjyenske Baner, ibetmindste formeentlig i vor Levetid, skulde give et Udbytte, stort nok til at dække den hele Rente af Anlægscapitalen. Jeg har sagt, at det var ubilligt at stille en saadan Fordring til de nævnte Jernbaners Drift, thi man nærede vistnok ikke noget Haab derom, dengang da de store Capitaler til Jernbaneanlægene bevilgedes. — For-

øvrigt er det ærede Medlem og jeg jo saa enige, at jeg vel skal søge at undgaae at forstyrre denne Enighed.

Krog: I Anledning af det foreliggende Lovforslag skal jeg tillade mig at fremsætte nogle Bemærkninger, der jo vel tilbeels allerede have været fremsførte under 1ste Behandling af Regjeringens Forslag om Overtagelsen af de jydsk-sjyenske Jernbaners Drift, men som jeg dog troer maastee ikke dengang ere blevne fremsatte i den Forbindelse, hvori jeg seer dem. Der er en Sætning, hvorom Alle, der give sig af med Statsvidenskab, ere saa enige, at det grændser til Trivialitet at gjentage den, den nemlig, at Staten ikke maa drive Industri; men det har oftere, og ogsaa under hiint Regjeringsforslags Behandling, viist sig, at det gaaer med Ordet Industri som med saamange andre fremmede Ord, som bruges i vort Sprog; vi have vel en vis Forestilling om, hvad de bethede, men naar vi skulle til nærmere at definere dem, viser der sig en stor Forskjellighed i den Maade, hvorpaa vi opfatte dem. Ja, der er jo saa forskjellige Meninger om, hvad Statsindustri vil sige, at vi kunne gaae ligesaa det at bage Brød til: det at producere Soldater og faae baade disse Formaal og alt det Mellemliggende ind under Begrebet: Industri. Men, hvorledes man nu end vil fastsætte dette elastiske Begreb, maa der dog altid blive nogle Formaal tilbage for Staten; thi ellers forekommer det mig, at Staten maa høre op at være; en stor Deel Formaal kan man jo vel ogsaa efter den hvide Theori i Nutiden overgive til Communerne, men Staten maa dog altid beholde nogle Formaal tilbage — hvilke og hvormange de nu ere —, som den anseer for sine. Naar nu Staten overhovedet skal beholde saadanne Formaal, saa forekommer det mig, mine Herrer, at det Forbindelsesled, som samler alle disse spredte Formaal, fremfor Alting maa blive i Statens Hænder. Dette Forbindelsesmiddel mellem Statens spredte Formaal er jo Postvæsenet og Veivæsenet, hvilket Sidste staaer i en uadstillelig Forbindelse med Postvæsenet. De mindre vigtige Grene deraf kunne vel nok efterhaanden overdrages til Communerne — og vi ere jo nu paa Veie til at overdrage til